

Uchwała Nr 221/XXX/21
Rady Miejskiej w Żurominie
z dnia 29 marca 2021r.

w sprawie: przyjęcia 3 - letniego gminnego programu wspierania rodziny w Gminie i Mieście Żuromin na lata 2021 - 2024.

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r.,poz. 713 z późn. zm.) oraz art. 176 pkt 1 i art.179 ust 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz.821 z późn. zm.) Rada Miejska w Żurominie uchwala, co następuje:

- § 1. Przyjmuje się „Program wspierania rodziny w Gminie i Mieście Żuromin na lata 2021 - 2024”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy i Miasta Żuromin.
- § 3.. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCA
RADY MIEJSKIEJ
Ilc. Barbara Michalska

Uzasadnienie

Obowiązująca od dnia 1 stycznia 2012 r. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r., poz.821 z późn. zm.) obliguje samorząd gminny do opracowania i realizacji 3-letniego gminnego programu wspierania rodziny w Gminie i Mieście Żuromin na podstawie art. 176 pkt 1 i art. 179 ust.2 w/w ustawy.

Przyjęcie „Programu wspierania rodziny w Gminie i Mieście Żuromin na lata 2021 - 2024” stanowi kontynuację działań dotychczas realizowanych, mających na celu przede wszystkim wzmocnienie roli i funkcji rodziny oraz zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych, a także przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny.

Ponadto, niektóre działania zostały zmodyfikowane i dostosowane do obecnie występujących potrzeb i obowiązujących przepisów prawa.

Program ten jest dokumentem otwartym i może podlegać okresowej weryfikacji i modyfikacji. Wieloaspektowa praca z rodziną naturalną, ochrona odpowiedniego poziomu życia rodziny oraz rozwój specjalistycznego wsparcia pozwoli na ograniczenie umieszczania dzieci w rodzinach zastępczych lub w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Wspólne działania podmiotów i instytucji realizujących zadania, dotyczące pomocy dziecku i rodzinie umożliwią uzyskanie założonych rezultatów programu.

**PRZEWODNICZĄCA
RADY MIEJSKIEJ**

lic. Barbara Michalska

Załącznik do Uchwały Nr 221/XXX/21
Rady Miejskiej w Żurominie
z dnia 29 marca 2021r.

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE I MIEŚCIE ŻUROMIN NA LATA 2021 – 2024

ŻUROMIN 2021

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE	3
II. PODSTAWY PRAWNE	4
III. DIAGNOZA ŚRODOWISKA LOKALNEGO	5
IV. ORGANIZACJA SYSTEMU WSPIERANIA RODZINY NA TERENIE GMINY I MIASTA ŻUROMIN.....	7
1) Wsparcie finansowe i zasoby gwarantowane polskim ustawodawstwem	9
2) Pomoc instytucjonalna na rzecz dziecka i rodziny	16
V. CEL STRATEGICZNY PROGRAMU ORAZ CELE SZCZEGÓŁOWE	23
1) Cel PROGRAMU	23
2) Adresaci PROGRAMU	29
3) Źródła finansowania PROGRAMU	30
4) Ewaluacja i Monitoring PROGRAMU	30
VI. PODSUMOWANIE	31

I. WPROWADZENIE

„Program Wspierania Rodziny w Gminie i Mieście Żuromin na lata 2021 – 2024” stanowi zadanie własne gminy w myśl art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r., poz. 821 z późn. zm.). Rodzina jako grupa społeczna zapewnia ciągłość biologiczną społeczeństwa. Rodzina, jako naturalne środowisko wychowawcze oddziałuje na osobowość każdego, kształtuje jego wizję społeczeństwa, wyznawane wartości, sposób późniejszego funkcjonowania oraz umiejętności personalne.

Gmina jest pierwszym i najważniejszym elementem wspierania rodziny, na której spoczywa obowiązek podejmowania działań niwelujących problemy rodziny oraz zapewniających ochronę poszczególnych jej członków a w szczególności dzieci. Realizacja tego obowiązku następuje we współpracy z instytucjami pomocowymi na terenie Gminy i Miasta, powiatu, ze środowiskiem lokalnym oraz organizacjami pozarządowymi, których celem statutowym jest pomoc dzieciom i rodzinom. Sprawne, interdyscyplinarne działania mają na celu zahamowanie procesu dysfunkcjonalności w środowisku rodzinnym. Ponadto program odnosi się do zakresu opieki zastępczej dzieci znajdujących się w sytuacji kryzysowej uwzględniając prawa dziecka do ochrony i opieki. W marcu 2020 roku zostały wprowadzone w Polsce regulacje dotyczące rozprzestrzeniania się nowego koronawirusa SARS-CoV-2. Obostrzenia dotyczyły codziennego życia ludzi, zachowania dystansu społecznego, przemieszczania się poza domem oraz ograniczenia w funkcjonowaniu instytucji. W wielu urzędach i zakładach wprowadzono zdalną pracę. Wobec powyższego działania podejmowane na rzecz wspierania rodziny były realizowane w innej niż dotychczas formie (brak możliwości organizacji wyjazdów dla dzieci, kolonii, warsztatów). Czas bardzo trudny zarówno dla rodzin w tym głównie dzieci jak i pracowników instytucji współpracujących z tymi rodzinami.

Niniejszy dokument został przygotowany przez Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żurominie zgodnie ze stosownymi regulacjami prawnymi w oparciu o dane własne i innych instytucji. „Program Wspierania Rodziny w Gminie i Mieście Żuromin na lata 2021 – 2024” jest kontynuacją programów realizowanych w latach ubiegłych tj.: 2012 – 2015, 2015 – 2018, 2018 – 2021 przyjętych przez Radę Miejską w Żurominie, jako element polityki gminy wobec problemów rodzin przeżywających trudności, szczególnie w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. „Program” ma charakter profilaktyczny, wspomagający i interwencyjny.

Prezentowany Program Wspierania Rodziny jest planem możliwych do zrealizowania zadań w zakresie opieki nad dziećmi oraz rodziną w Gminie i Mieście Żuromin realizowany w perspektywie okresu Kwiecień 2021 – Marzec 2024.

II. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

Zapisy Programu Wspierania Rodziny dla Miasta i Gminy Żuromin na lata 2021 - 2024 są spójne z aktami ustawodawstwa krajowego i lokalnego takimi jak:

- 1) Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku
(Dz. U. z 1997 r., Nr 78, poz. 483 ze zm.)
- 2) Konwencji o Prawach Dziecka przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989 roku (Dz. U. z 1991 r., Nr 120, poz. 526)
- 3) Europejskiej Karty Społecznej (Dz. U. z 1999r., Nr 8, poz. 67)
- 4) Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.)
- 5) Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej
(Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 z późn. zm.)
- 6) Ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych
(Dz. U. z 2020r., poz. 111 z późn. zm.)
- 7) Ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny
(Dz. U. z 2020 r., poz. 1348 z późn. zm.)
- 8) Ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów
(Dz. U. z 2020 r., poz. 808 z późn. zm.)
- 9) Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
(Dz. U. z 2020 r., poz. 218 z późn. zm.)
- 10) Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.)
- 11) Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
(Dz. U. z 2020 r., poz. 2050 z późn. zm.)
- 12) Ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci
(Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 z późn. zm.)
- 13) Ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”
(Dz. U. z 2020 r. poz. 1329)
- 14) Uchwały Nr 52/VII/19 Rady Miejskiej w Żurominie z dnia 13 maja 2019r. w sprawie

Miejsko-Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy i Miasta Żuromin

- 15) Uchwały Nr 342/XLVII/10 Rady Miejskiej w Żurominie z dnia 10 listopada 2010 r. w sprawie uchwalenia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy i Miasta Żuromin
- 16) Uchwały Nr 200/XXVI/20 Rady Miejskiej w Żurominie z dnia 22 grudnia 2020 r. w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy i Miasta Żuromin na 2021 rok
- 17) Programem Wspierania Rodziny i Systemem Pieczy Zastępczej w Województwie mazowieckim na lata 2015-2020 zatwierdzonym Uchwałą Nr 744/48/15 Zarządu Województwa Mazowieckiego z dnia 16 czerwca 2015 r.

III. DIAGNOZA ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Gmina i Miasto Żuromin położona jest w północno - zachodniej części województwa mazowieckiego obejmuje terytorium ponad 132 km². Miasto Żuromin pełni funkcję ośrodka administracyjno - gospodarczego ponadto jest siedzibą powiatu, w którego skład wchodzi gminy miejsko - wiejskie: Żuromin, Biezuń, Lubowidz, gminy wiejskie: Kuczbork Osada, Lutocin, Siemiątkowo oraz miasta Żuromin, Biezuń i Lubowidz. Jednostki pomocnicze Gminy Żuromin stanowią 24 sołectwa. Powiat ma charakter rolniczo – przemysłowy, dominującą gałęzią gospodarki jest produkcja rolno - spożywcza szczególnie drobiarska.

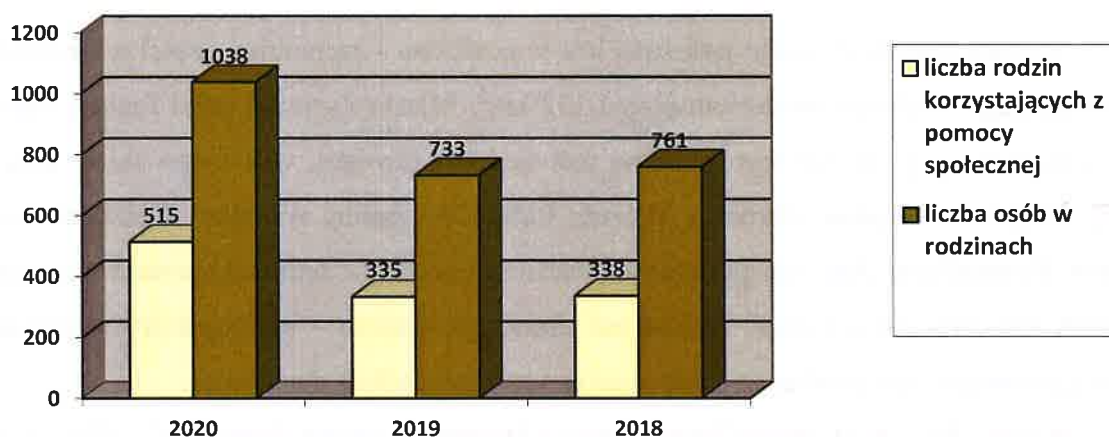
Według danych z Urzędu Gminy i Miasta Żuromin – stan na dzień 31.12.2020 r. Gminę i Miasto Żuromin zamieszkiwało 14 049 mieszkańców (miasto – 8633, gmina – 5416). Obserwuje się tendencję malejącą w stosunku do lat ubiegłych w liczbie mieszkańców (rok 2019 - 14 195 mieszkańców). W ogólnej liczbie mieszkańców Gminy i Miasta Żuromin przeważały kobiety w liczbie 7239 (6810 mężczyzn). W wieku poniżej 18 roku życia gminę zamieszkiwało 1206 kobiet oraz 1268 mężczyzn. Udział ludności w wieku produkcyjnym (tj.: dla kobiet 18-59 lat) wynosił 4149 kobiet oraz 4680 mężczyzn w wieku 18 – 64 lat. Ponadto w gminie zamieszkiwało 1884 kobiety w wieku powyżej 60 lat oraz 862 mężczyzn mających 65 i więcej lat.

Diagnoza sytuacji dziecka i rodziny w Gminie i Mieście Żuromin skupia się na najpoważniejszych problemach społecznych ściśle związanych ze sferą opiekuńczo - wychowawczą oraz materialno - bytową rodzin zamieszkujących teren Gminy i Miasta

Żuromin na przestrzeni lat 2018-2020. Zgromadzone dane pochodzą z własnych źródeł Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żurominie, Urzędu Gminy i Miasta w Żurominie, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i Powiatowego Urzędu Pracy.

Pomoc społeczna wg ustawy z dnia 12 marca 2014 r. o pomocy społecznej stanowi instytucję polityki społecznej mającej na celu pomoc osobom i ludziom w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych i doprowadzenie do usamodzielnienia. Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy i Miasta Żuromin jest Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który jako jednostka organizacyjna umożliwia przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

***Rzeczywista liczba rodzin/osób korzystających z pomocy społecznej
w latach 2018 – 2020.***

Beneficjenci pomocy społecznej według składu gospodarstw domowych to głównie gospodarstwa jednoosobowe – 252 rodziny. W roku 2020 M-GOPS w Żurominie wsparł 142 rodziny, w których wychowywało się, co najmniej jedno dziecko. Kolejne wspierane grupy tworzyli: rodziny niepełne (107 rodzin) oraz emeryci i renciści (138 rodzin). Dane z Urzędu Gminy wykazują, iż w roku 2020 urodziło się 129 dzieci, natomiast 190 osób zmarło. Na przestrzeni lat zmienia się również model rodziny, gdzie obserwuje się coraz częściej rodziny samotnie wychowujące dzieci, zrekonstruowane bądź w wolnych związkach. Z danych zarejestrowanych w Urzędzie Stanu Cywilnego w roku 2020 zawartych zostało 69 małżeństw oraz 18 rozwodów.

Problemy społeczne dotykające rodziny zamieszkujące na terenie Gminy i Miasta Żuromin wiążą się z wieloma czynnikami, wśród których wymienić można brak pracy, długotrwała choroba, uzależnienia. Wymienione powyżej czynniki naruszają równowagę systemu rodzinnego niosąc szczególne zagrożenie wobec dobra dziecka. Główną przesłanką przyznania rodzinom z terenu Gminy i Miasta Żuromin świadczeń z pomocy społecznej jest ubóstwo. Zjawiskiem ściśle związanym z sytuacją materialno – bytową rodzin jest występujące na obszarze gminy bezrobocie. Z danych udostępnionych przez Powiatowy Urząd Pracy w Żurominie w roku 2020 zarejestrowano 861 bezrobotnych (488 kobiet i 373 mężczyzn), z czego 541 osób długotrwale pozostaje bez pracy, natomiast 168 korzysta z zasiłku dla bezrobotnych. Na przestrzeni lat 2018 – 2019 liczba osób bezrobotnych wynosiła kształtowała się na tym samym poziomie i wynosiła 897 osób zarówno w 2018 jak i 2019 roku.

Dominujące powody udzielania pomocy przez M – GOPS na przestrzeni lat 2018 – 2020.

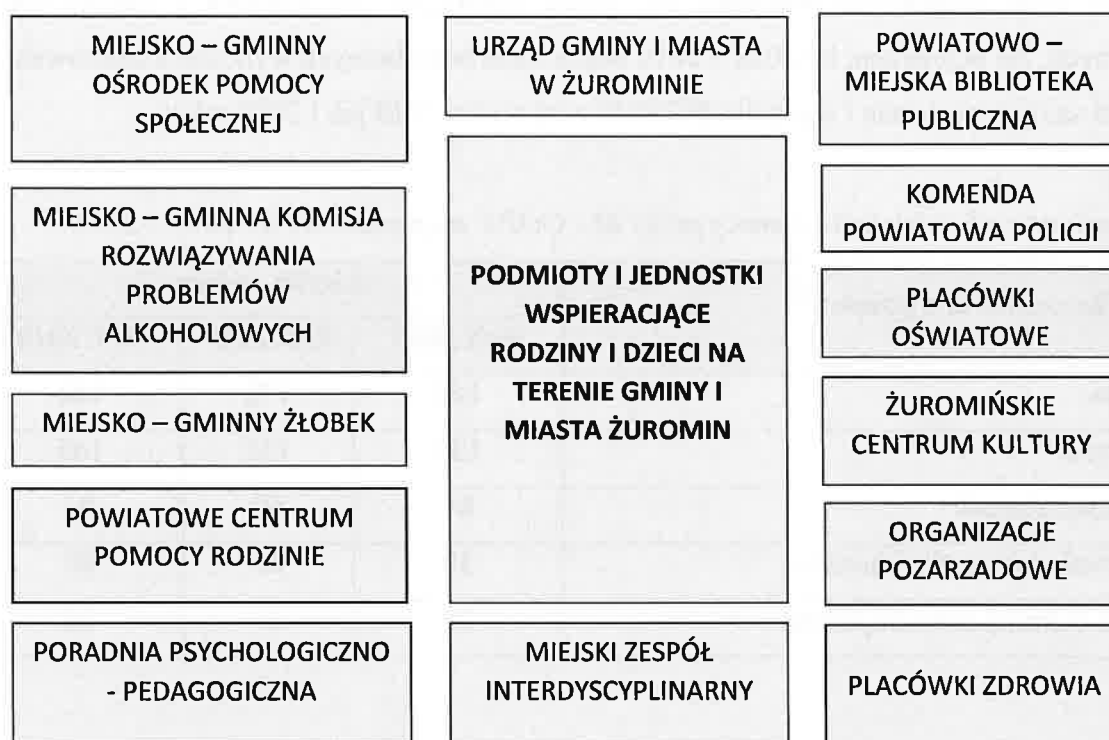
Powód korzystania z pomocy	Liczba rodzin		
	Rok 2020	Rok 2019	Rok 2018
Ubóstwo	154	172	186
Bezrobocie	130	132	145
Niepełnosprawność	61	60	94
Długotrwała lub ciężka choroba	30	66	80
Potrzeba ochrony macierzyństwa	28	27	28

IV. ORGANIZACJA SYSTEMU WSPIERANIA RODZINY NA TERENIE GMINY I MIASTA ŻUROMIN

Środowisko rodzinne to najważniejsze środowisko wychowawcze w życiu dziecka. Niepokojąca fala dysfunkcyjnych i patologicznych zjawisk przyczynia się do powstawania sytuacji konfliktowych i kryzysowych. Wspieranie rodziny i działania na rzecz wzmocnienia jej funkcji opiekuńczo – wychowawczej w pierwszej kolejności odnoszą się do wykorzystania zasobów i możliwości własnych rodziny. W kontekście głównych problemów Gminy i Miasta Żuromin (bezrobocie, ubóstwo, przemoc, uzależnienia) konieczne jest wsparcie rodziny z zewnątrz. Działania podejmowane na rzecz wspierania rodziny są procesem złożonym, wymagającym interdyscyplinarnych rozwiązań i koordynacji działań wszystkich instytucji

zaangażowanych w ten proces. Różnorodne formy wsparcia na rzecz rodzin wieloproblemowych zmierzają do przywrócenia prawidłowego funkcjonowania rodziny zapewniając tym samym prawidłowe warunki rozwoju dziecka, co w konsekwencji ograniczy umieszczanie dzieci w pieczy zastępczej.

Opierając się na założeniach ustawy o wspieraniu i systemie pieczy zastępczej wśród podmiotów i jednostek wspierających rodziny i dzieci na terenie Gminy i Miasta Żuromin znajdują się:

1) WSPARCIE FINANSOWE I ZASOBY GWARANTOWANE POLSKIM USTAWODASTWEM

Zaburzenia podstawowych funkcji w tym nieprawidłowe wypełnianie obowiązków opiekuńczo – wychowawczych skutkuje pojawieniem się kryzysu często niemożliwego do przezwyciężenia przez rodzinę samodzielnie. Pomoc instytucji publicznych konieczna jest do przywracania jednostkom zdolności samodzielnego funkcjonowania. W kompetencji instytucji publicznych pozostają systemy wsparcia zarówno materialnego (min. świadczenia i zasiłki pieniężne fundusz alimentacyjny) jak i instytucjonalnego (min. praca socjalna, asystent rodziny, placówki wsparcia dziennego).

• POMOC SPOŁECZNA

Instytucją świadczącą pomoc społeczną, zarówno pieniężną jak i niepieniężną dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, działającą w każdej gminie jest ośrodek pomocy społecznej. Wsparcie świadczone na rzecz rodzin z powodu min: bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, ubóstwa, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie wynika przede wszystkim z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876, z późn. zm). Pomoc finansowa gwarantowana ustawą uwarunkowana jest spełnieniem kryterium dochodowego, które dla osoby samotnie gospodarującej obecnie wynosi 701 zł, a dla osoby w rodzinie – 528 zł.

Jednym z narzędzi polityki wspierania rodziny jest praca socjalna, która jest procesem wieloetapowym, złożonym i jednocześnie wspomagającym rodzinę w pokonywaniu przeciwności życiowych. Pracownicy socjalni udzielają wsparcia a także monitorują rodziny dysfunkcyjne, gdzie wymagane jest stworzenie optymalnych warunków wychowawczych dla dzieci i niwelowanie negatywnych czynników zagrażających dobru dziecka. W sytuacjach wymagających dodatkowego wsparcia pracownik socjalny kieruje rodzinę do innych podmiotów udzielających specjalistycznego wsparcia.

Najczęściej realizowaną formą doraźnej pomocy finansowej przeznaczoną na zaspokojenie niezbędnych potrzeb bytowych jest zasiłek celowy oraz specjalny zasiłek celowy. W roku 2020 z tej formy pomocy skorzystało łącznie 125 rodzin. Wyplacone za dany rok świadczenie opiewało na kwotę 84 965 zł.

Inną ważną formą pomocy finansowej jest zasiłek stały przeznaczony dla osób niezdolnych do pracy, posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w roku 2020 został wypłacony 39 rodzinom w łącznej kwocie 240 999,15 zł (w roku 2019 skorzystało 46 rodzin w łącznej kwocie 255 653,20 zł).

Trudna sytuacja życiowa może wiązać się również z długotrwałą chorobą, niepełnosprawnością czy bezrobociem. Rodziny zmagające się z tego rodzaju i podobnymi problemami mają możliwość skorzystania z pomocy w formie zasiłku okresowego. W roku 2020 świadczenie to wsparło 42 rodziny, zaś łączna kwota wypłaconych świadczeń wynosiła 102 645 zł.

Poniższa tabela przedstawia rodzaje świadczeń finansowych z zakresu pomocy społecznej.

Rok	Zasiłek stały	Zasiłek okresowy	ZASIŁEK CELOWY w tym Specjalny Zasiłek Celowy
Liczba rodzin			
2020	39	42	125
2019	46	42	125
2018	45	38	186

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żurominie w roku 2019 przystąpił do realizacji rządowego programu „**Posiłek w szkole i w domu**” na lata 2019-2023. W ramach nowego programu wspiera się gminy w zakresie udzielenia pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego (w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności) oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Istotnym elementem programu jest zapewnienie dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym gorącego posiłku przygotowanego w szkolnej stołówce. Ponadto, pomoc ta może być realizowana w formie dowozu posiłku osobom dorosłym, samotnym, niesamodzielnym (np. ze względu na podeszły wiek czy niepełnosprawność). Z refundowanego posiłku w szkole i w domu w roku 2020 skorzystało 274 osoby, z czego 132 stanowiły dzieci i młodzież. Roczny koszt programu ogółem wyniósł 115 000 zł w tym 83 000 zł pochodziło z dotacji państwa. W roku 2019 programem objętych były łącznie 232 osoby, zaś całkowity koszt dożywiania wynosił 135 000 zł.

• ŚWIADCZENIA RODZINNE

System świadczeń rodzinnych oprócz pomocy wynikającej z ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2020 r. poz. 111) obejmuje również inne świadczenia realizowane na podstawie odrębnych ustaw tj: ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 roku o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1297) oraz ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. z 2016 r., poz. 1860).

Rodzaje świadczeń realizowanych przez M-GOPS w Żurominie w zakresie systemu świadczeń rodzinnych.

Jedną z głównych form wspierania rodzin z dziećmi jest zasiłek rodzinny wraz z dodatkami. Analizując dane można zauważyć, iż liczba rodzin korzystających z tego rodzaju pomocy w roku 2020 była najniższa w stosunku do dwóch poprzedzających lat. W tabeli poniżej zostały zestawione dane dotyczące świadczeń rodzinnych w podziale na rodzaj świadczenia wypłacone w latach 2018 – 2020 roku.

Rodzaj świadczenia	2020	2019	2018
	Liczba rodzin		
Zasiłki rodzinne	515	596	693
Dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu:			
Urodzenia dziecka	38	45	57

Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	22	30	33
Samotnego wychowywania dziecka	24	26	29
Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	44	44	48
Rozpoczęcia roku szkolnego	373	418	479
Podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejsce zamieszkania	143	140	140
Wychowywanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	128	150	134
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	82	100	105
Świadczenie rodzicielskie	59	70	61

Przyczyną dysfunkcji rodzin korzystających z pomocy oprócz niskich dochodów i bezrobocia jest niepełnosprawność. Dla rodzin dotkniętych problemem niepełnosprawności ustawodawstwo gwarantuje także wsparcie w postaci świadczeń opiekuńczych. W tabeli poniżej przedstawiono rodzaje świadczeń opiekuńczych oraz liczbę rodzin korzystających z tej formy pomocy w latach 2018 – 2020.

Świadczenia opiekuńcze, w tym:	2020	2019	2018
	Liczba rodzin		
Zasiłki pielęgnacyjne	256	275	287
Specjalne zasiłki opiekuńcze	27	25	33
Świadczenia pielęgnacyjne	68	52	48
Zasiłek dla opiekuna dla osób uprawnionych	7	10	11

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żurominie realizuje wypłatę świadczeń „Za życiem”, dla rodzin, w których urodziło się żywe dziecko z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Kwota jednorazowego świadczenia wynosi 4000 zł. W roku 2020 wsparcie otrzymały 2 rodziny ogółem na trójkę

dzieci, gdzie łączny koszt świadczenia wyniósł 12 000 zł. W 2019 roku zostało wypłaconych 6 świadczeń, zaś w 2018 roku świadczenie otrzymały 2 rodziny. Ponadto rodziny, w których pojawił się problem niepełnosprawności dziecka mogą skorzystać z innego wsparcia określonego w ustawie „Za życiem”. Taka propozycja jest przedstawiana każdej rodzinie korzystającej ze wsparcia finansowego.

- **Fundusz Alimentacyjny**

Wsparcie finansowe dla rodzin głównie niepełnych gwarantuje Fundusz Alimentacyjny, działający od 1 czerwca 2020 roku w strukturze M-GOPS w Żurominie, wcześniej w strukturze Urzędu Gminy i Miasta Żuromin. Świadczenia z funduszu Alimentacyjnego przyznawane są na warunkach określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Jest to system wspierania osób uprawnionych do alimentów w przypadku niemożności wyegzekwowania świadczeń alimentacyjnych.

Z danych Urzędu Gminy i Miasta Żuromin oraz MGOPS wynika, że z tej formy pomocy skorzystało:

- w 2020 roku 82 rodziny (121 osób),
- w 2019 roku 65 rodziny (107 osób),
- w 2018 roku 75 rodzin (120 osób).

W roku 2020 ogółem wypłacona kwota świadczeń wyniosła 485 771 zł, zaś w roku 2019 świadczenia te wyniosły 513 440 zł. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego w 2018 roku zostały wypłacone w łącznej kwocie 571 182 zł.

- **Rządowy Program Rodzina 500 plus**

Głównym instrumentem polityki rodzinnej jest „Program Rodzina 500 Plus” realizowany przez Urząd Gminy i Miasta Żuromin na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407).

Za główny cel programu przyjęto poprawę sytuacji demograficznej polskich rodzin poprzez częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem i opieką nad dzieckiem oraz zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. W ramach programu "Rodzina 500+" rodzinom z dziećmi na utrzymaniu przysługuje świadczenie wychowawcze w wysokości 500 zł na dziecko w wieku do ukończenia 18 roku życia.

Z danych Urzędu Gminy i Miasta Żuromin struktura środowisk korzystających ze świadczenia wychowawczego z podziałem na liczbę dzieci w rodzinie obrazuje poniższa tabela.

Rok	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Kwota świadczeńw zł.
2020	1483	2410	14592361,22
2019	1539	2420	12238741,22
2018	1077	1692	10150468,50

Zgodnie ze zmianami wprowadzonymi w Programie „Rodzina 500+”, od 1 lipca 2019 roku świadczenie wychowawcze przysługuje na każde dziecko do ukończenia 18. roku życia, bez względu na dochód osiągany przez rodzinę. Stąd zaobserwować można wzrost liczby rodzin uprawnionych do korzystania ze świadczenia. Tak duży zasięg wsparcia w ramach Programu 500+ przełożył się również na istotny spadek liczby rodzin z dziećmi korzystających ze wsparcia w ramach ustawy o pomocy społecznej.

- **„Dobry Start”**

„Program Dobry start” wdrożony na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu "Dobry start" (Dz. U. z 2018 r. poz. 1061) jest formą wsparcia finansowego dla rodzin z dziećmi. Rodziny otrzymują świadczenie w kwocie 300 zł bez względu na dochód dla wszystkich uczniów rozpoczynających rok szkolny. Świadczenie „Dobry start” przysługuje raz w roku na dziecko uczące się w szkole, aż do ukończenia przez nie 20 roku życia. Dzieci niepełnosprawne, uczące się w szkole, otrzymają świadczenie do ukończenia przez nie 24 roku życia. W roku 2020 z oferowanej pomocy skorzystało 1683 uczniów z terenu Gminy i Miasta Żuromin. Łączna kwota wypłaconych świadczeń w stosunku do roku poprzedzającego jest niższa w związku z mniejszą liczbą dzieci korzystających z powyższego świadczenia.

Struktura rodzin z dziećmi objętych Programem „Dobry Start”

Rok	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Kwota świadczeń w zł.
2020	1155	1683	504 900
2019	1212	1742	522 600
2018	1217	1764	529 200

Świadczeniami pomocy materialnej o charakterze socjalnym przysługującymi zamieszkałym na terenie gminy Żuromin uczniom szkół (do czasu ukończenia kształcenia, nie dłużej niż do ukończenia 24 roku życia), dzieciom i młodzieży upośledzonym umysłowo ze sprzężonymi niepełnosprawnościami (do czasu ukończenia realizacji obowiązku nauki) są:

- **stypendium szkolne**
- **zasiłek szkolny**

Pomoc materialną przyznaje się z uwagi na niskie dochody i trudną sytuację życiową, na którą wpływają takie czynniki jak: bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, wielodzietność, alkoholizm lub narkomania lub zdarzenia losowe. Warunkiem przyznania pomocy jest spełnienie kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej tj>: dla osoby samotnie gospodarującej 701 zł, a dla osoby w rodzinie – 528 zł. W roku 2020 stypendium szkolne i zasiłki szkolne otrzymało łącznie 139 osób. Kwota wypłaconych świadczeń wynosiła 128 569,45 zł. W roku 2019 stypendium socjalne/ zasiłki szkolne otrzymały 154 osoby, natomiast w roku 2018 wsparcie to przyznano dla 148 osób.

- **Karta Dużej Rodziny**

Wsparciem dla rodzin wielodzietnych jest Karta Dużej Rodziny w oparciu o ustawę z dnia 5 grudnia 2014 roku o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1348 z późn. zm.).

W wymiarze ogólnopolskim jest to system ulg i zniżek oraz szereg dodatkowych uprawnień dla członków rodzin, w których wychowuje bądź wychowywała się kiedykolwiek, co najmniej trójka dzieci. Karta Dużej Rodziny jest wydawana niezależnie od dochodu na wniosek rodziców, małżonków rodzica a także rodziców i opiekunów pieczy zastępczej. Wydanie Karty jest bezpłatne z wyjątkiem wersji elektronicznej karty, której otrzymanie obliuguje do poniesienia opłaty w wysokości 9,21 zł. Kartę wydaje się na czas określony dla dzieci tj. do ukończenia 18 lat lub w przypadku kontynuowania nauki do 25 roku życia. Wobec osób niepełnosprawnych okres uprawniający do korzystania z Karty Dużej Rodziny jest uzależniony od okresu wydanego orzeczenia o niepełnosprawności. Rodzic, co najmniej trójki dzieci korzysta z karty dożywotnio.

W roku 2020 Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żurominie wydał 168 Kart Dużej Rodziny. W latach 2019 i 2018 Kartę Dużej Rodziny otrzymało odpowiednio 601 i 117 osób. Od początku obowiązywania ustawy w MGOPS wydano 1665 Kart Dużej Rodziny.

2) POMOC INSTYTUCJONALNA NA RZECZ DZIECKA I RODZINY

Dysfunkcje rodziny prowadzące do powolnego jej rozkładu stanowi często przemoc i alkoholizm. Zjawiska te mogą występować w rodzinie bez względu na status materialny i wykształcenie. Oprócz nadużywania alkoholu obserwuje się, iż czynnikami wpływającymi na występowanie zjawiska przemocy w rodzinie są również kłopoty finansowe, bezrobocie czy trudna sytuacja mieszkaniowa a także inne uzależnienia i zaburzenia psychiczne. W szczególnie trudnej sytuacji w rodzinie gdzie występuje przemoc i alkohol znajdują się dzieci - zarówno, jako świadkowie przemocy bądź też ofiary różnych form zaniedbywania. Uzależnienie i przemoc to dwa współistniejące problemy wymagające odmiennych interwencji oddziaływań. Skuteczne zwalczanie przemocy wymaga współpracy różnych służb. Zgodnie z polskim prawem interwencja w sprawie przemocy jest podejmowana przez przedstawicieli następujących służb: Policji, Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej, Ośrodka Pomocy Społecznej, Sądu, Oświaty, Ochrony Zdrowia, Miejsko – Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Dokumentem potwierdzającym występowanie przemocy w rodzinie jest tzw. Niebieska Karta.

- **Asystent Rodziny**

W szczególnej sytuacji są rodziny, w których rozpoczyna się kryzys opiekuńczo-wychowawczy, brakuje w nich umiejętności sprawnego prowadzenia gospodarstwa domowego lub powstają pewne niedomagania w systemie rodziny, jako całości. Ogromna rola spoczywa na pracownikach systemu oświaty i pomocy społecznej – nauczycielach, opiekunach, pracownikach socjalnych, kuratorach, lekarzach, jeśli takie osoby w jakikolwiek sposób stykają się z rodziną.

Przepisy z zakresu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz akty prawne z nią powiązane przypisują gminom obszerny katalog zadań, które powinny stanowić podstawę działań profilaktycznych w środowisku zamieszkania rodziny oraz podstawę do świadczenia pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej. Mając na celu przywrócenie zdolności do prawidłowego wypełniania ról społecznych oraz zapobieganie powielania niewłaściwych wzorców, rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych mogą otrzymać wsparcie w postaci asystenta rodziny.

Specjalistyczne działania asystenta rodziny zmierzają do osiągnięcia przez rodzinę pełnej samodzielności oraz niezależności życiowej ukierunkowanej na eliminowanie zagrożenia umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. Indywidualna pomoc służy przede wszystkim rozwiązywaniu konkretnych problemów, z jakimi boryka się wspierana rodzina poprzez wsparcie:

- psychologiczno – emocjonalne,
- opiekuńcze,
- doradcze i edukacyjne
- mediacyjne,
- wychowawcze,
- motywująco – aktywizacyjne,
- koordynujące działania skierowane na rodzinę.

Asystent rodziny zostaje kierowany do pracy tylko z tymi rodzinami, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego, co potwierdzi pracownik socjalny przeprowadzający rodzinny wywiad środowiskowy. Współpraca asystenta z rodziną jest bezpłatna i odbywa się zawsze za zgodą członków rodziny. Zgłoszeń dotyczących potrzeby wsparcia asystenta może dokonać zainteresowana rodzina, pedagog szkolny lub inna osoba, która dostrzeże taką konieczność. Jeżeli dobro dziecka jest zagrożone, właściwy Sąd opiekuńczy w drodze wydanych zarządzeń może zobowiązać rodziców do pracy z asystentem rodziny. Intensywna praca asystenta z rodziną nie może ustać nawet w przypadku czasowego umieszczenia przez sąd dziecka poza rodziną. Wówczas zadaniem asystenta staje się nie tylko praca z rodziną, ale również współpraca z rodziną zastępczą lub koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, odpowiedzialnym za dziecko umieszczone w instytucji sprawującej pieczę zastępczą, będącej w gestii powiatu oraz z sądem. Asystent obowiązany jest aktywnie uczestniczyć we wszystkich działaniach zmierzających do jak najszybszego powrotu dziecka do rodziny.

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żurominie corocznie przystępuje do realizacji konkursu „Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej” organizowanego przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w celu uzyskania środków finansowych na zatrudnienie asystenta rodziny.

W roku 2020 z pomocy w formie wsparcia asystenta rodziny korzystało 13 rodzin, w których wychowywało się 32 dzieci. W roku 2019 liczba ta wynosiła odpowiednio 10 rodzin oraz 28 dzieci, zaś w roku 2018 asystent rodziny współpracował z 10 rodzinami, w których wychowywało się 25 dzieci.

Dzieci częściowo bądź całkowicie pozbawione opieki rodzicielskiej objęte zostają systemem pieczy zastępczej.

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żurominie w roku 2020 oraz lat ubiegłych przedstawiają się w sposób następujący:

Rok	Rodziny zastępcze spokrewnione		Rodziny zastępcze niezawodowe	
	Liczba rodzin	Liczba dzieci w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba dzieci w rodzinach
2020	9	10	2	3
2019	9	10	2	3
2018	7	10	3	4

Finansowanie zadań z zakresu opieki zastępczej należy min. do zadań gminy. Partycypowanie w kosztach pobytu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej rodzinnej (rodziny zastępcze spokrewnione, niespokrewnione, zawodowe) lub instytucjonalnej (placówki opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym) w placówkach przedstawia się następująco:

1. 10% w I roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
2. 30% w II roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
3. 50% w III roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W roku 2020 Gmina i Miasto Żuromin współfinansowała koszt pobytu 146898,60 zł dzieci w rodzinach zastępczych. Wydatki gminy w roku 2020 wynosiły 146898,60 zł. Łącznie koszty, jakie poniosła gmina w 2019 roku na dofinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej wyniosły 120 118,08 zł zaś w roku 2018 kwota ta wynosiła 101 139,84 zł.

- **Miejski Zespół Interdyscyplinarny (MZI)**

W ramach realizacji zadań ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy powołany został Miejski Zespół Interdyscyplinarny (MZI) przez Burmistrza Gminy i Miasta Żuromin. Zespół świadczy kompleksową pomoc dla rodzin dotkniętych zjawiskiem przemocy w rodzinie a wśród głównych zadań należy przede wszystkim wskazać:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym.;
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Dane pokazują, iż w roku 2020 Miejski Zespół Interdyscyplinarny realizował Procedurę Niebieskiej Karty w 25 rodzinach z terenu gminy i miasta Żuromin. W roku 2020 Niebieska Karta została wszczęta w 12 rodzinach. W latach ubiegłych przedstawiało się to w następujący sposób: 27 realizowanych Niebieskich Kart w roku 2019 oraz 46 w roku 2018.

Problem przemocy dotyczący rodziny objęte wsparciem niemal zawsze koreluje z nadużywaniem alkoholu. Rodzina z problemem alkoholowym to taka, w której przynajmniej jedna osoba używa alkoholu w sposób szkodliwy dla niej samej oraz pozostałych członków rodziny. Nadużywanie alkoholu przyczynia się do powstawania przemocy w rodzinie polegającej na zachowaniu lub zaniechaniu działania, które narusza dobra innych członków rodziny powodując szkody i cierpienie.

• **Miejsko – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żurominie**

Działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych rodzinie podejmuje M-GKRPA. W roku 2020 do Miejsko Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żurominie zgłoszonych zostało 12 osób. W roku 2019 z pomocy M-GKRPA korzystały 22 osoby (13 osób w roku 2018). Formą efektywnego wspierania rodziny, w której występuje problem alkoholowy są działania podejmowane na rzecz dzieci i młodzieży polegające min. na organizacji wypoczynku, spędzania czasu wolnego czy też ogólnej pomocy w pokonywaniu trudności szkolnych. Zajęcia z dziećmi i młodzieżą przede wszystkim przeciwdziałają powstawaniu uzależnień w środowisku młodych ludzi, ale również sprzyjają poprawie komunikacji interpersonalnej, przygotowują do samodzielnego funkcjonowania w dorosłym życiu.

W związku z pojawieniem się w Polsce koronawirusa SARS-CoV-2 a z tym związane restrykcje, ograniczenia i życie w reżimie sanitarnym ograniczyły działania i możliwości instytucji wspierających rodziny. Zakaz gromadzenia się, zamknięcie placówek edukacyjnych,

zakaz poruszania się dzieci poniżej 18. roku życia bez opiekuna uniemożliwiło prowadzenie działań dla dzieci i młodzieży w formie spotkań, warsztatów, zajęć opiekuńczo – wychowawczych i corocznych wyjazdów organizowanych w okresie przerwy od zajęć lekcyjnych przez M-GKRPA w Żurominie.

Poniższe tabele obrazują aktywność dzieci i młodzieży w tego rodzaju działaniach w latach ubiegłych.

Wyjazdy letnie i zimowe

Rok	Liczba wyjazdów			Liczba dzieci		
	2020	2019	2018	2020	2019	2018
Kolonie	-	1	1	-	41	43
Półkolonie	-	5	7	-	65	70
Zielone szkoły	-	-	-	-	-	-
Wyjazdy zimowe	-	3	5	-	45	86

Zajęcia opiekuńczo – wychowawcze

Rok	2020	2019	2018
Liczba dzieci	-	40	47

Warsztaty i spotkania o charakterze profilaktycznym w szkołach

Rok	Liczba dzieci	Liczba warsztatów
2020	250	5
2019	1015	29
2018	710	15

Oprócz uzależnienia od alkoholu coraz bardziej powszechnym zjawiskiem staje się uzależnienie od substancji psychoaktywnych. „Program” nie zawiera szczegółowych danych liczbowych dotyczących rodzin zamieszkujących teren gminy i Miasta Żuromin zmagających się z tym problemem ze względu na brak pełnej diagnozy środowiska w tym zakresie. Budżet Gminy i Miasta Żuromin ze środków własnych i zewnętrznych uwzględnił w roku 2020 kwotę 50 000 zł na przeciwdziałanie narkomanii. Na ten cel we wskazanym okresie wydano jedynie 5541 zł. Bardzo ważna jest również profilaktyka uzależnień oraz pomoc psychologiczna

i zapewnienie dzieciom z uzależnionych środowisk właściwej opieki wychowawczej. Na terenie Gminy i Miasta Żuromin rodziny mają możliwość uzyskania pomocy w **Specjalistycznym Poradnictwie Rodzinnym**, działającym przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz terapeutów z **Poradni Zdrowia Psychicznego** przy Samodzielnym Publicznym Zespole Zakładów Opieki Zdrowotnej oraz Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna.

Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, dotknięte przemocą, uzależnieniem i zagrożone narastającą demoralizacją nieletnich niejednokrotnie objęte zostają **nadzorem kuratora sądowego**. W roku 2020 w stosunku do podopiecznych M-GOPS w Żurominie kurator sądowy nadzorował 21 środowisk. Przedstawienie danych w zakresie pozostałych rodzin zamieszkujących teren Gminy i Miasta Żuromin, wobec których Sąd zastosował nadzór kuratora nie jest możliwe z uwagi na brak udostępniania informacji w ramach prowadzonego postępowania sądowego.

• **Placówki oświatowe i inne jednostki działające na rzecz dziecka i rodziny**

Bardzo dużą rolę w zapobieganiu negatywnych zachowań i kształtowaniu właściwych postaw wśród dzieci i młodzieży odgrywają **placówki oświatowe**. W środowisku szkolnym dziecko uczy się podstawowych norm życia społecznego, rozwija swój potencjał i kształtuje prawidłowe wzorce zachowań.

W mieście Żuromin funkcjonują 2 szkoły podstawowe: Szkoła Podstawowa nr 1 oraz Szkoła Podstawowa nr 2. Ponadto Samorządowe Szkoły Podstawowe funkcjonują w Będzynie, Chamsku, Kliczewie Dużym, Poniatowie i Raczynach.

W Gminie i Mieście Żuromin skupia się 13 przedszkoli publicznych wraz z oddziałami przedszkolnymi, które zapewniają pobyt dla 415 dzieci w tym Samorządowe Przedszkole Nr 1 i Przedszkole Samorządowe Nr 2. Ponadto rodzice mają możliwość skorzystania z oferty trzech przedszkoli niepublicznych (70 miejsc) utworzonych z myślą o dzieciach także ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

W mieście Żuromin funkcjonuje również Miejsko-Gminny Żłobek zapewniający 50 miejsc oraz Klub Dziecięcy (15 miejsc).

Wszystkie formy pomocy dziecku i rodzinie, przeżywającej trudności opiekuńczo-wychowawcze polegają na systematycznym prowadzeniu działań profilaktycznych, jak i naprawczo - korekcyjnych, indywidualizowanych i aktywizujących rodzinę w kryzysie i zmierzają do przezwyciężenia problemów, występujących w tych rodzinach.

Wśród instytucji, które działają na rzecz dziecka i rodziny na terenie Gminy i Miasta Żuromin można wyróżnić m.in.

- **Powiatowo-Miejską Bibliotekę Publiczną w Żurominie**, która organizuje wiele działań (warsztaty, spotkania, spektakle teatralne) informacyjnych i profilaktycznych dla dzieci i młodzieży m.in. w zakresie przeciwdziałania przemocy, profilaktyki zachowań ryzykownych, kształtowania postaw społecznych, właściwych norm i wzorców zachowań czy uwrażliwienia na kwestie moralne.
- **Żuromińskie Centrum Kultury** w ramach prowadzonej działalności umożliwia dzieciom i młodzieży uczestnictwo w różnego rodzaju aktywnościach (zajęcia plastyczne, muzyczne, taneczne).
- **Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna** - której zadaniem jest udzielanie rodzicom wsparcia związanego z wychowaniem i kształceniem dzieci oraz młodzieży, pomoc dzieciom od urodzenia do ukończenia edukacji, ich rodzicom, w pokonywaniu problemów związanych z nauką, wychowaniem i trudnymi sytuacjami rodzinnymi. Głównymi formami działalności placówki jest diagnoza psychologiczno-pedagogiczna, terapia, profilaktyka i psychoedukacja.
- **ośrodek koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczy** utworzony przy Zespole Szkół Specjalnych. Jest to zadanie samorządu powiatowego wynikające z Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 5 września 2017 r. w sprawie szczegółowych zadań wiodących ośrodków koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczych dotyczące programu kompleksowego wsparcia dla rodzin "Za życiem". Do zadań tego ośrodka, należy udzielanie specjalistycznej informacji w zakresie problemów rozwojowych dziecka od chwili wykrycia niepełnosprawności lub zagrożenia niepełnosprawnością do podjęcia nauki w szkole ze szczególnym uwzględnieniem dzieci do 3 roku życia. Specjalistyczna pomoc kompleksowa w ramach wczesnego wspomagania dziecka obejmuje w szczególności pomoc rehabilitacyjną, terapeutyczną, fizjoterapeutyczną, psychologiczną, pedagogiczną i logopedyczną.

V. CEL STRATEGICZNY PROGRAMU ORAZ CELE SZCZEGÓŁOWE

1. CEL STRATEGICZNY PROGRAMU

Zbudowanie zintegrowanego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności oraz zmniejszanie rozmiarów aktualnie istniejących problemów.

CELE OPERACYJNE		
Wczesna profilaktyka i ograniczanie negatywnych skutków sytuacji kryzysowych występujących w rodzinach		
DZIAŁANIA W RAMACH CELU OPERACYJNEGO	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI
- Charakterystyka środowisk wymagających wsparcia, określenie dysfunkcji i stopnia nasilenia problemów występujących w rodzinie. - Wczesne interwencje kryzysowe, opracowanie planów pomocy rodzinom niewydolnym pod względem opiekuńczo – wychowawczym. - Wzmacnianie roli i funkcji rodziny poprzez wspólne działania asystenta rodziny, pracownika socjalnego i pedagoga szkolnego. - Działania wspierające Zespołu Interdyscyplinarnego wobec rodzin przeżywających trudności. - Prowadzenie działań profilaktycznych ukierunkowanych na wzrost świadomości zagrożeń i zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży.	- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Urząd Gminy i Miasta - Miejski Zespół Interdyscyplinarny - Szkoły - Powiatowo – Miejska Biblioteka Publiczna - organizacje pozarządowe, fundacje, stowarzyszenia - Miejsko – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	- Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny - liczba dzieci w rodzinach monitorowanych - liczba osób uczestniczących w szkoleniach/ warsztatach - liczba osób korzystających z pomocy specjalistów

• Prowadzenie działań zmierzających do wzmocnienia i podnoszenia kompetencji rodzicielskich, rozwój poradnictwa rodzinnego. • Monitorowanie sytuacji dziecka w rodzinie zagrożonej kryzysem.		
Poprawa sytuacji materialnej rodzin prowadząca do wzrostu poziomu zaspokojenia podstawowych potrzeb członków rodziny		
• Pomoc materialno - rzeczowa dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej w oparciu o ustawę o pomocy społecznej. • Wsparcie finansowe zgodnie z ustawą z dnia 28 listopada 2003 o świadczeniach rodzinnych. • Realizowanie rządowego programu wspierania rodzin w wychowaniu dzieci zgodnie z ustawą z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowaniu dzieci. • Realizowanie programu „Dobry start” skierowanego do rodzin wychowujących dzieci i młodzież w wieku szkolnym. • Pomoc finansowa dla dzieci z rodzin niepełnych zapewniona ustawą z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. • Wspieranie rodzin z niepełnosprawnością w odniesieniu do ustawy z dnia 4 listopada o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.	- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Urząd Gminy i Miasta; - Szkoły, Przedszkola, Żłobek - Powiatowy Urząd Pracy w Żurominie - MGKRPA - organizacje pozarządowe	- liczba rodzin: osób i rodzin objętych pomocą; - wysokość środków przeznaczonych na poszczególne formy pomocy - liczba miejsc w żłobku i przedszkolach - liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach

• Pomoc dla dzieci z rodzin ubogich w formie dożywiania w szkole, doposażenia w podręczniki i pomoce szkolne, organizowanie wypoczynku w czasie wolnym od szkoły. • Rozwój ogólnodostępnych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży. • Zapewnienie miejsc dla dzieci w żłobkach i przedszkolach. • Minimalizowanie bezrobocia, motywowanie nieaktywnych członków rodziny do podejmowania starań o poprawę sytuacji bytowej rodziny.		
Podjęmowanie działań na rzecz dzieci przebywających w pieczy zastępczej oraz organizowanie pomocy ukierunkowanej na powrót dziecka do rodziny biologicznej.		
• Analizowanie środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie, których istnieje zagrożenie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. • Praca z rodziną biologiczną dziecka przebywającego w różnych formach pieczy zastępczej na rzecz powrotu do środowiska rodzinnego, systematyczna ocena podjętych działań pomocowych • Monitorowanie sytuacji dzieci objętych pieczą zastępczą. • Rozwój, finansowanie i tworzenie nowych placówek wsparcia dziennego na terenie Gminy i Miasta Żuromin.	- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Urząd Gminy i Miasta - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - Miejski Zespół Interdyscyplinarny - Miejsko – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	- liczba rodzin objętych wsparciem - liczba osób korzystających z pomocy specjalistów - liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej - liczba placówek wsparcia dziennego

• Wspieranie rodzin zastępczych w wypełnianiu obowiązków opiekuńczo – wychowawczych oraz zapewnienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa w tym zakresie. • Zabezpieczenie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dzieci w rodzinie zastępczej, placówce opiekuńczo – wychowawczej, Rodzinnym Domu Dziecka, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej, interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym		
Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych, dotkniętych problemem alkoholizmu i przemocy.		
• Organizowanie wypoczynku dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych • Zapobieganie marginalizacji rodziny dotkniętej problemem przemocy w rodzinie poprzez działania Zespołu Interdyscyplinarnego, grup roboczych i asystenta rodziny • Organizowanie kampanii lokalnych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie • Monitorowanie sytuacji dziecka wychowującego się w rodzinie, w której występuje przemoc i uzależnienia od nalogów. • Pomoc w rozwiązywaniu problemów związanych z uzależnieniem oraz przemocą	- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Miejsko – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Komenda Powiatowa Policji w Żurominie, - Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Mławie - Urząd Gminy i Miasta Żuromin - organizacje pozarządowe	- liczba rodzin objętych wsparciem - liczba wdrożonych „Niebieskich kart” - liczba dzieci korzystających z wypoczynku - liczba przeprowadzonych projektów

• Prowadzenie programów profilaktycznych w zakresie przemocy • Wsparcie ofiar przemocy w rodzinie poprzez poradnictwo specjalistyczne. • Zapewnienie osobom (matkom z dziećmi) bezpiecznego schronienia w przypadku stosowania wobec nich przemocy. • Współpraca z Miejsko – Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żurominie, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz Komendą Powiatowej Policji w Żurominie, Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej w Mławie, Służbą Zdrowia oraz innymi instytucjami zajmującymi się pomocą rodzinie. • Organizowanie pomocy psychologicznej dla ofiar przemocy oraz dzieci będących świadkami przemocy. • Współpraca z MGKRPA w zakresie motywowania do podjęcia terapii i kierowania na leczenie uzależnień rodziców dzieci ze środowisk zagrożonych kryzysem. • Monitorowanie sytuacji dziecka wychowującego się w rodzinie z problemem alkoholowym bądź przemocą.		
---	--	--

Wspieranie rodzin dotkniętych problemem niepełnosprawności		
• Pomoc finansowa zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, świadczeniach rodzinnych oraz o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem". • Kształtowanie świadomości rodzin dotkniętych niepełnosprawnością w zakresie praw o osób niepełnosprawnych, rehabilitacji zawodowej i społecznej • Świadczenie pracy socjalnej na rzecz dzieci niepełnosprawnych i ich rodzin • Wprowadzenie funkcji asystenta rodziny w ramach świadczeń pomocy specjalistycznej. • Tworzenie grup wsparcia dla rodziców dzieci niepełnosprawnych, mających na celu wymiany doświadczeń i zapobiegania izolacji. • Organizacja zajęć terapeutycznych dla dzieci niepełnosprawnych prowadząca do integracji w środowisku lokalnym. • Integracja społeczna rodzin wychowujących niepełnosprawne dzieci.	- Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Urząd Gminy i Miasta - organizacje pozarządowe, - Szkoły	- liczba rodzin objętych wsparciem - wysokość wypłaconych zasiłków - liczba zorganizowanych zajęć terapeutycznych - liczba utworzonych grup wsparcia
Pomoc samotnym rodzicom oraz rodzinom wielodzietnym		
• Wsparcie finansowe oraz socjalne na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej i ustawie o świadczeniach rodzinnych oraz pomocy osób uprawnionych do alimentów • Poradnictwo specjalistyczne.	- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Urząd Gminy i Miasta	- liczba rodzin objętych wsparciem - liczba osób korzystających z poradnictwa oraz

• Dostęp do poradnictwa prawnego. • Pomoc w zakresie stworzenia odpowiednich warunków do wychowania, edukacji i opieki nad dziećmi. • Zapobieganie izolacji rodzin wielodzietnych oraz samotnych rodziców poprzez organizowanie spotkań/szkoleń/warsztatów mających na celu przezwyciężanie problemów opiekuńczo-wychowawczych. • Oferowanie warsztatów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z zakresu komunikacji międzyludzkiej, rozwiązywania problemów radzenia sobie ze stresem i trudnymi sytuacjami życiowymi. • Działania wspierające samodzielność i niezależność życiową samotnych rodziców i rodzin wielodzietnych. • Działania aktywizacyjne na rzecz dzieci szczególnie w okresie ferii i wakacji. • Stosowanie działań zespołu interdyscyplinarnego w sytuacji wystąpienia kryzysu w rodzinie.	- Szkoły, Placówki oświatowe - Powiatowo – Miejska Biblioteka Publiczna - Żuromińskie Centrum Kultury - Miejski Zespół Interdyscyplinarny,	- pomocy specjalistów - liczba warsztatów, spotkań, szkoleń - liczba dzieci korzystających z oferowanych form pomocy
---	---	--

2. ADRESACI PROGRAMU

Głównym realizatorem niniejszego Programu jest Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żurominie we współpracy z instytucjami wspierającymi tj.:

- Urząd Gminy i Miasta w Żurominie;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie;
- Miejsko – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Miejski Zespół Interdyscyplinarny;

- Komenda Powiatowa Policji w Żurominie;
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna;
- Specjalistyczne Poradnictwo Rodzinne;
- Sąd Rejonowy Wydział Rodzinnych i Nieletnich;
- Powiatowo – Miejska Biblioteka Publiczna w Żurominie;
- Żuromińskie Centrum Kultury;
- Placówki Oświatowe
- Służba Zdrowia
- organizacje pozarządowe i inne podmioty działające na rzecz dziecka i rodziny.

3. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Działania wynikające z niniejszego Programu będą finansowane przez samorząd gminny obejmujący:

- Budżet Gminy i Miasta Żuromin
- Budżet MGOPS w Żurominie;
- Budżet pozostałych jednostek realizujących działania zawarte w „Programie”.

Źródłem finansowania będą również środki pozyskane z funduszy zewnętrznych tj.: programów rządowych i pozarządowych, programów celowych oraz funduszy unijnych.

4. EWALUACJA I MONITORING „PROGRAMU”

Miejsko - Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy i Miasta Żuromin na lata 2021-2024 będzie podlegał końcowej ewaluacji. Celem ewaluacji jest określenie skuteczności podejmowanych działań oraz wskazanie pozytywnych zmian i sukcesów osiągniętych dzięki wprowadzeniu „Programu”. Analiza i ocena zebranych informacji pozwoli na określenie kierunków, które w przyszłości będą wymagały większej uwagi i modyfikacji.

PODSUMOWANIE

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021 – 2024 jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dla rodzin i dzieci przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Program zawiera najważniejsze cele i kierunki działań na rzecz dziecka i rodziny, podejmowane przez instytucje działające na terenie Gminy i Miasta Żuromin. Najważniejszą ideą jest przekonanie, iż to rodzina w pełni gwarantuje właściwy rozwój człowieka. Dlatego też, szczególnie ważne staje się wspieranie, znajdujących się w kryzysie, borykających się z nałogami, niewydolnych rodzin naturalnych. Realizowane w programie działania będą koncentrowały się na wzmocnieniu roli i pozycji rodzin. Efektem kompleksowego i interdyscyplinarnego podejmowania działań ma być poprawa sytuacji dziecka i rodziny, ograniczanie dysfunkcji społecznych oraz tworzenie warunków umożliwiających powrót dzieci do rodziny biologicznej.

Niniejszy Program opracowany został w celu realizacji opisanych wyżej zdań.

PRZEWODNICZĄCA
RADY MIEJSKIEJ
lic. Barbara Michalska

